

Onderwerp: Zienswijze conceptbegroting 2022 VGGM en resultaatbestemming 2020

Ons kenmerk: 21rv000019

Nummer:

Elst, 30 maart 2021

AAN DE RAAD

1. Voorstel

1. geen zienswijze kenbaar maken op de conceptbegroting 2022
2. niet instemmen met de voorgestelde resultaatbestemming 2020 voor het onderdeel bekostiging overgangsregeling verdeelsleutel brandweer voor het jaar 2024

2 Inleiding

Op 23 juni 2021 neemt het Algemeen Bestuur (AB) van Veiligheids- en Gezondheids-regio Gelderland-Midden (VGGM) een besluit over de ontwerpbegroting 2022.

Op grond van artikel 35 Wet Gemeenschappelijke Regelingen wordt u uitgenodigd uw zienswijze over deze ontwerpbegroting naar voren te brengen bij het Dagelijks Bestuur (DB) van VGGM.

Hoewel dit wettelijk niet vereist is wordt u ook in de gelegenheid gesteld uw zienswijze kenbaar te maken over de resultaatbestemming 2020.

In onze vergadering van 30 maart 2021 hebben wij besloten u voor te stellen om tijdens uw vergadering van 25 mei 2021 de ontwerpbegroting 2021 en het jaarverslag 2020 te behandelen en uw zienswijze kenbaar te maken.

3. Doel en beoogd effect

De zienswijzen worden betrokken bij de finale besluitvorming over de begroting 2022 en bij de vaststelling van het jaarverslag 2020 door het AB van VGGM op 23 juni 2021.

4. Argumenten

1.1 De nieuwe verdeelsleutel Brandweer is objectief en toekomstbestendig en er is een redelijke overgangsregeling getroffen voor de nadeelgemeenten.

De huidige verdeelsleutel van de brandweerkosten is gebaseerd op de budgetten die gemeenten beschikbaar hadden voor hun eigen lokale brandweer op het moment van de regionalisering in 2014. Door deze systematiek bestaan er grote verschillen in de financiële bijdragen per inwoner door de verschillende gemeenten. Door diverse organisatorische en maatschappelijke veranderingen zijn deze verschillen nog groter geworden en dat zal zonder aanpassing van de verdeelsleutel, ook in de toekomst zo zijn. Het Algemeen Bestuur heeft op 18 december 2019 besloten de verdeelsleutel brandweer te evalueren, waarbij de afspraak is gemaakt dat het effect hiervan in het begrotingsjaar 2022 gestalte zou krijgen.

Uit de evaluatie blijkt dat de huidige verdeelsleutel niet toekomstbestendig is, omdat de regio en wet- en regelgeving zich ontwikkelen en de brandweezorg zich hier continue op aanpast. Bovendien doet de huidige verdeelsleutel geen recht aan het gegeven dat in principe de brandweezorg voor alle inwoners, bedrijven etc. in de regio gelijkwaardig is. Bij die gelijkwaardigheid past niet dat er grote verschillen bestaan in de financiële bijdragen per inwoner door de verschillende gemeenten.

In het kader van de evaluatie zijn een aantal alternatieven onderzocht. Op 20 januari 2021 heeft het AB besloten om het verdeelmodel "Gemeentefonds, OOV-sub cluster

brandweer” te hanteren als nieuwe verdeelsleutel voor de financiering van de brandweezorg per 2022. Dit model wordt inmiddels door circa 2/3 van alle veiligheidsregio’s gehanteerd als verdeelmodel. Het model wordt uitsluitend gebruikt om te bepalen hoe de kosten voor de brandweezorg in onze regio worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en niet om te bepalen wat de totale omvang van de brandweerkosten zijn. De ophanden zijnde herverdeling van het gemeentefonds heeft dus geen effect op de omvang van de totale brandweerkosten.

De invoering van de nieuwe verdeelsleutel zorgt bij sommige gemeenten, zoals Overbetuwe, voor een aanzienlijk hogere bijdrage ten opzichte van de huidige brandweerbijdrage. Gerealiseerd wordt dat gemeenten die meer gaan betalen die stap moeilijk in één keer kunnen maken. Tegelijk is het niet uitlegbaar dat gemeenten die jarenlang meer hebben betaald, daar nog lang mee zouden moeten doorgaan. Daarom is een overgangsregeling uitgewerkt waarin gemeenten toegroeien naar de nieuwe bijdrage door aftopping van de overgang op 5, 25 en 30% van de oorspronkelijke gemeentelijk bijdrage. Een nadere toelichting op de verdeelsleutel is opgenomen in paragraaf 3.2 (p.37) van de begroting. Het bedrag dat de gemeente Overbetuwe extra gaat betalen aan brandweerkosten als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel, bedraagt voor 2022 € 106.000 en vanaf 2023 jaarlijks € 175.000.

1.2 Noodzakelijke aanpassing brandweerorganisatie (vorming 24/7 beroepspost Ede)

Binnen de brandweerorganisatie van Gelderland-Midden werd tot 2021 een model toegepast met een consignatieregeling voor vrijwilligers. Door recente jurisprudentie (arrest Matzak) werd in dit model de arbeidstijdenwet veelvuldig overschreden. Vooral op de brandweerpost Ede Stad was de situatie nijpend en was een ander organisatiemodel op korte termijn noodzakelijk. Om het overschrijden van de arbeidstijdenwet te voorkomen is besloten om deze post per 1 januari 2021 om te bouwen naar een 24/7 beroepsorganisatie. De extra kosten hiervan bedragen € 1,5 miljoen per jaar (€ 94.000 voor Overbetuwe). De extra kosten worden vanaf het begrotingsjaar 2022 op basis van de nieuwe verdeelsleutel verrekend.

Voor het begrotingsjaar 2021 is het voorstel om de extra kosten gedeeltelijk (€ 1,2 miljoen) te dekken uit het te verwachten resultaat over het jaar 2020. De overige extra kosten (€ 0,3 miljoen) worden gedragen door de gemeente Ede. Een nadere toelichting op het besluit voor de aanpassing van de brandweerorganisatie is opgenomen in paragraaf 2b.1 (p.13) van de begroting.

2.1 Het positieve resultaat over 2020 wordt voor een deel gereserveerd voor de overgangsregeling verdeelsleutel brandweerkosten en voor een deel aan de gemeenten teruggestort

Het financiële resultaat van VGGM over 2020 zal naar verwachting uitkomen op circa € 3 miljoen positief. Als gevolg van de COVID19 maatregelen zijn minder kosten gemaakt voor opleidingen en oefeningen en is vertraging ontstaan in de vervanging van materieel en automatisering.

In paragraaf 3.6 (p.41) van de ontwerpbegroting worden voorstellen gedaan voor de bestemming van het resultaat 2020:

- a) € 1,2 miljoen euro bestemmen in 2021 t.b.v. van de 24-uurs bezetting in Ede;
- b) € 474.000 euro in een bestemmingsreserve wegzetten om de overgangsregeling van de verdeelsleutel brandweer te kunnen bekostigen in 2022, 2023 en 2024.
- c) € 350.000 in een bestemmingsreserve wegzetten om achterstanden in opleidingen (€ 250.000) en ICT (€ 100.000) in 2021 en 2022 in te halen.

Na deze voorgestelde bestemmingen blijft ongeveer € 1 miljoen euro over voor een resultaatuitkering aan de gemeenten. Het resultaat zal conform de verdeelsleutels uit de

begroting 2020 worden verdeeld over de gemeenten. Voor Overbetuwe komt dit neer op een voordeel van circa € 100.000.

ad. a) bestemmingsreserve bekostiging verdeelsleutel brandweer

Zoals hierboven is vermeld heeft het AB besloten om per 2022 een nieuwe verdeelsleutel voor de financiering van de brandweezorg te hanteren. Afhankelijk van het verschil tussen de huidige bijdrage en die op basis van de nieuwe verdeelsleutel, zitten 12 van de 15 gemeenten in jaar 3 op het niveau van de nieuwe bijdrage. Het AB heeft besloten om voor 3 gemeenten een uitzondering te maken zodat deze in jaar 4 op het niveau van de nieuwe bijdrage zitten. Het financieel tekort dat hierdoor in 2024 ontstaat, bedraagt € 215.000 en het AB stelt voor om dit bedrag t.l.v. het resultaat 2020 te brengen en in een bestemmingsreserve weg te zetten.

Vanuit het solidariteitsprincipe ten opzichte van de gemeenten die al jaren meer hebben betaald en ook t.o.v. de overige gemeenten is het in onze ogen niet redelijk, dat deze vanuit het resultaat 2020 gezamenlijk nog 215.000 Euro extra moeten bijdragen omdat 3 gemeenten niet binnen drie jaar ingroeien maar in vier jaar. Daarom stellen we u voor om op dit punt een zienswijze kenbaar te maken.

5. Kanttekeningen en risico's

1.1 Er zijn nog onzekerheden en risico's waardoor de definitieve bijdragen in 2021, 2022 en daarna moeilijk te bepalen zijn.

Herverdeling huisvestingslasten

Het AB heeft bij de herziening van de verdeelsleutel brandweer het uitgangspunt bekrachtigd om op langere termijn ook de huisvestingskosten deel uit te laten maken van de regionale kosten voor brandweezorg en deze volgens de nieuwe verdeelsleutel te verrekenen. Op deze wijze kan de regio beter sturen op het regionale dekkingsplan en worden kosten voor bijvoorbeeld de stalling van regionaal materieel, de werkplaatsen en kantoren regionaal gedragen in plaats van dat deze kosten ten laste komen van de gemeente waar de betreffende functie is gehuisvest. De wens is om scheefheid in de gemeentelijke bijdragen aan huisvestingskosten te egaliseren. Deze vervolgstap is complex en vraagt nader onderzoek. Het uitgangspunt is dat de eerste consequenties vanaf begrotingsjaar 2024 worden verwerkt.

Functiewaardering GGD/JGZ verpleegkundigen

Op dit moment zijn functiewaarderingstrajecten gestart voor de artsen en verpleegkundigen van de afdelingen Jeugdgezondheidszorg en Maatschappelijke Zorg. Dit betreft een grote groep medewerkers waardoor de financiële impact mogelijk groot is.

VGGM is deze trajecten gestart vanwege een aantal redenen:

- de taakherschikking bij JGZ is afgerond, waardoor het functieprofiel en inhoud van werkzaamheden niet meer aansloten
- de bestaande functieprofielen zijn niet meer van deze tijd
- vanuit eenduidigheid is een zogeheten functiefamilie van alle verpleegkundige functies gewenst
- marktwerking: verpleegkundigen die uitstroombden naar andere GGD'en gaven bij hun exitgesprek aan dat salariëring mede bepalend is geweest voor hun vertrek.

Verwacht wordt dat de consequenties van de functiewaarderingstrajecten in het tweede kwartaal van 2021 zodanig duidelijk zijn, dat een procesvoorstel kan worden gedaan over de afweging van de eventuele toename van kosten of het verminderen van taken.

Benchmark

Gemeenten willen dat gemeenschappelijke regelingen meebewegen met de bezuinigingen die veel gemeenten moeten doorvoeren. Daarom willen bestuurders een discussie voeren over de scope van activiteiten van VGGM die ten laste komen van de gemeentelijke budgetten. In de begroting 2021 is een benchmark onderzoek aangekondigd. Hierin

worden de activiteiten van VGGM beschreven en afgezet tegen andere regio's. Met de resultaten uit het benchmark-onderzoek kunnen de bestuurders het gesprek voeren over de basistaken van VGGM, de bijbehorende structurele kosten, risico's en weerstandsvermogen.

Gelet op de financiële positie van vele gemeenten, waaronder ook die van Overbetuwe, moet daarbij zeker ook gekeken worden naar mogelijke besparingen en/of taakstellingen binnen de begroting van VGGM.

Vanwege de druk op de GGD is het benchmarkonderzoek in eerste instantie afgebakend tot de programma's crisisbeheersing, brandweezorg en overhead (bedrijfsvoering). In 2022 wordt bekeken hoe de evaluatie van de GGD-taken vorm kan worden gegeven. Een nadere toelichting op dit onderzoek is opgenomen in paragraaf 3.3 (p.39) van de begroting.

6. Financiën

De bijdrage 2022 van Overbetuwe aan VGGM is als volgt opgebouwd:

- Veiligheid	€ 2.528.000
- Bevolkingszorg	- 46.000
- GGD	- 716.000
- Jeugdgezondheid	- 647.000
- Rijksvaccinatie	- 101.000

Totaal	€ 4.038.000
--------	-------------

Ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2021 is de bijdrage 2022 aan VGGM € 268.000 hoger. Naast de hierboven genoemde financiële gevolgen van het toepassen van een andere verdeelsleutel brandweer en de financiële consequenties van de vorming van de 24/7 beroepspost Ede, is de verhoging vooral een gevolg van de loon- en prijscompensatie.

De aangepaste begrotingsbedragen VGGM 2022 worden verwerkt in de Kadernota 2022 en vervolgens in de (primitieve) programmabegroting 2022-2025 van de gemeente Overbetuwe.

7. Vervolg

Planning

Bij de reguliere momenten in de Planning en Control cyclus en bij het verschijnen van de voortgangsrapportages wordt expliciet aandacht geschonken aan de voortgang en ontwikkelingen binnen VGGM.

Communicatie

De communicatie loopt via VGGM.

Initiatiefnemer, interactievorm en rol gemeente

n.v.t.

Evaluatie

n.v.t.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,
P.J.E. Breukers R.P. Hoytink-Roubos

8. Relevante stukken

1. Aanbiedingsbrief DB VGGM, Corsanummer 21bij04804
2. Conceptbrief zienswijze raad, Corsanummer 21uit06826
3. De ontwerpbegroting 2022 is toegankelijk via de link
https://www.vggm.nl/vggm/folders_en_publicaties/raadsinformatieronde
4. Raadsbesluit, Corsanummer

Portefeuillehouder: Burgemeester

De behandelend ambtenaar is H.J.M. Latta. Technische vragen dienen uiterlijk de donderdagmorgen om 08.00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl.